

Briuselis, 2017 12 06
COM(2017) 824 final

2017/0335 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

**kuria nustatomos fiskalinės atsakomybės ir biudžeto orientavimo į vidutinį laikotarpį
didinimo valstybėse narėse nuostatos**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Prieš dešimtmetį Europos Sąjungos (ES) valstybėse kilo beprecedentė finansų ir ekonomikos krizė. Nors ta krizė prasidėjo ne euro zonoje, ji išryškino tam tikrus jos institucinius trūkumus. Reaguodama į krizę, ES siekė stiprinti Sąjungos ir euro zonos ekonomikos valdymo sistemą, visų pirma priėmusi šiuos teisės aktų rinkinius: vadinamąjį šešių dokumentų rinkinį (2011 m. priimti penki reglamentai ir direktyva) ir dviejų dokumentų rinkinį (2013 m. priimti du reglamentai). Šie rinkiniai padėjo užtikrinti atidesnę nacionalinių biudžetų priežiūrą, sukurti patikimesnes fiskalines sistemas ir daugiau dėmesio skirti skolos lygiui.

Tačiau tapo aišku, kad, siekiant pašalinti pagrindines krizės priežastis, taisyklėmis pagrįstą ES lygmens fiskalinę sistemą reikia papildyti privalomomis nacionalinio lygmens nuostatomis, kurios padėtų skatinti įgyvendinti patikimą biudžeto politiką visose valstybėse narėse ir ilgam išvengti perviršinio deficito susidarymo.

Atsižvelgiant į tai, nagrinėta, kaip tokias nacionalines taisykles pagrįsti Sąjungos teise. Tuo metu Komisija labai pritarė galimybei toliau vykdyti ekonomikos valdymo reformas pagal Bendrijos metodą¹. Tačiau 2011 m. gruodžio mėn. susitikime Europos Vadovų Tarybai nepavyko susitarti dėl svarstomų veiksmų. Į tai reaguodamos valstybės narės, norėjusios bendrai įsipareigoti nustatyti tokias nacionalines taisykles, ėmėsi veiksmų tarpvyriausybiniu pagrindu ir sudarė Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje (SSKV) – tai tarpinis sprendimas siekiant kuo skubiau įtraukti jos nuostatas į Sutartis.

SSKV 2012 m. kovo 2 d. pasirašė 25 susitariančiosios šalys (visos valstybės narės, išskyrus Čekiją ir Jungtinę Karalystę²). Ji įsigaliojo 2013 m. sausio 1 d. SSKV pagrindas – III antraštinė dalis, kurioje išdėstytas vadinamasis fiskalinis susitarimas. Jo pagrindinė nuostata – susitariančiųjų šalių pareiga privalomomis ir nuolatinėmis nacionalinėmis nuostatomis, pirmenybę teikiant konstitucinėms, įtvirtinti pagal ciklą pakoreguoto subalansuoto biudžeto taisyklę. Taisyklė atitinka esminį Stabilumo ir augimo pakto (SAP) prevencinės dalies reikalavimą, t. y. vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Fiskalinis susitarimas privalomas 22 susitariančiosioms šalims (visoms euro zonos valstybėms narėms ir savanorišku pagrindu Bulgarijai, Danijai ir Rumunijai). Kitų SSKV dalių tikslas – sustiprinti euro zonos ekonominės politikos koordinavimą ir valdymą.

Priimant SSKV taikytą tarpvyriausybinių metodą visos suinteresuotosios šalys visada suprato kaip būdą nedelsiant imtis būtinų veiksmų tuo metu, kai per patį ekonomikos ir finansų krizės įkarštį pažanga buvo stabdoma Europos Vadovų Taryboje. Todėl susitariančiosios šalys susitarė siekti, kad pagrindinės SSKV nuostatos būtų įtrauktos į Sąjungos teisę ne vėliau kaip per penkerius metus nuo jos įsigaliojimo datos, t. y. iki 2018 m. sausio 1 d.

Šis politinis susitarimas įtvirtintas SSKV 16 straipsnyje, kuriame teigiama, kad „*ne vėliau kaip per penkerius metus nuo šios Sutarties įsigaliojimo dienos, remiantis jos vykdymo vertinimu, pagal Europos Sąjungos sutartį ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo imamasi būtinų priemonių, kad šios Sutarties esminės nuostatos būtų įtrauktos į Europos Sąjungos teisinę sistemą.*“

¹ Pirmininko J. M. Barroso pareiškimas spaudos konferencijoje po euro zonos valstybių ar vyriausybių vadovų susitikimo 2011 m. spalio 27 d., SPEECH/11/713.

² Pasirašant SSKV Kroatija nebuvo Europos Sąjungos narė ir iki šiol prie jos neprisijungė.

2017 m. gegužės mėn. diskusijoms skirtame dokumente dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities³ Komisija priminė tą susitarimą ir nurodė, kad fiskalinį susitarimą į ES teisinę sistemą būtų galima įtraukti 2017–2019 m. laikotarpiu. Be to, Pranešime apie Sąjungos padėtį 2017 m. ir prie jo pridėtame ketinimų rašte⁴ Pirmininkas J.-C. Junckeris pasiūlė, be kitų dalykų, į ES teisę įtraukti esmines SSKV nuostatas, atsižvelgiant į SAP įtvirtintą ir nuo 2015 m. sausio mėn. Komisijos nustatytą deramą lankstumo principą.

Europos Parlamentas taip pat ne kartą prašė esmines SSKV nuostatas įtraukti į Sutartį⁵, argumentuodamas, jog tam, kad tikros ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) valdymas būtų iš tikrųjų teisėtas ir demokratinis, jį reikia įtraukti į Sąjungos institucinę struktūrą.

Fiskalinis susitarimas buvo laikinas sprendimas gilios krizės metu, tačiau jo pagrindinis principas tebėra labai aktualus: ES ir euro zonai svarbu skatinti atsakingą politiką ir vengti perviršinio deficito. Šis pasiūlymas – 2017 m. gruodžio 6 d. Komisijos pateikto platesnio pobūdžio ir didelio užmojo iniciatyvų, kuriomis siekiama reformuoti EPS, rinkinio dalis. Pripažįstant ypatingą EPS sukūrimo svarbą, pasiūlymu reaguojama į SSKV susitariančiųjų šalių išreikštą valią, Europos Parlamento raginimus įtraukti tos sutarties nuostatas į Sąjungos sistemą ir Pirmininko J.-C. Junckerio 2017 m. rugsėjo mėn. Pranešime apie Sąjungos padėtį išsakytą raginimą užtikrinti vienybę, veiksmingumą ir demokratinę atskaitomybę.

Siūloma direktyva didinama fiskalinė atsakomybė ir biudžeto orientavimas į vidutinį laikotarpį valstybėse narėse ir taip vadovaujantis esamomis SAP nuostatomis siekiama pagrindinio fiskalinio susitarimo tikslo – užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola priartėtų prie apdairaus lygio. Akivaizdu, kad šiandien vis dar didelių valdžios sektoriaus skolų grąžinimas bus ilgas procesas. Todėl būtina siekti tolesnės pažangos tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiais.

Kad būtų užtikrinta pažanga siekiant apdairaus skolos lygio, priimant metinius sprendimus dėl biudžeto reikia nuolat kryptingai siekti vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo ir jo laikytis. Biudžeto planas turi būti parengtas atsižvelgiant į valdžios institucijų kontroliuojamas politikos sritis ir ekonomines sąlygas. Tačiau dažni plano pakeitimai kenkia bet kokios skolos mažinimo strategijos patikimumui ir veiksmingumui. Iš dalies dėl išskirtinių ekonominių aplinkybių, vyrausių įsigaliojant fiskaliniam susitarimui, toks pastovus biudžeto politikos orientavimas į vidutinį laikotarpį dar netapo tikrove. Ekonominės sąlygos tampa normalios, todėl atėjo laikas tą požiūrį įgyvendinti ir sustiprinti, kad visos valstybės narės veiksmingai siektų sutartų tikslų.

Diskusijoms skirtame dokumente dėl EPS taip pat teigiama, kad EPS ir jos kūrimo procesas privalo būti atviri visoms valstybėms narėms. Tai, kas nustatoma euro zonai, turėtų būti nustatoma kartu su artimiausioje ateityje eurą įsivesti ketinančiomis valstybėmis narėmis ir joms taikoma. Tai svarbu geram bendros valiutos veikimui. Atitinkamai siūloma direktyva turėtų būti taikoma ir valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, ir kitoms norinčioms dalyvauti valstybėms narėms.

Žvelgiant iš EPS perspektyvos, 3 straipsnyje (kuris yra fiskalinio susitarimo dalis) įtvirtinta pati svarbiausia SSKV nuostata, nes juo siekiama atsiliiepti į poreikį išlaikyti patikimus ir tvarius viešuosius finansus ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui ir skolai. Pagal 3 straipsnio 1 dalį susitariančiosios šalys įsipareigoja užtikrinti, kad jų biudžetas būtų

³ COM(2017) 291, 2017 m. gegužės 31 d.

⁴ Komisijos Pirmininko Jeano-Claude'o Junckerio Pranešimas apie Sąjungos padėtį 2017 m., SPEECH/17/3165, 2017 m. rugsėjo 13 d.

⁵ 2013 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl daugiapakopio valdymo Europos Sąjungoje institucinių problemų (P7_TA(2013)0598) ir 2015 m. birželio 24 d. rezoliucija „Ekonomikos valdymo sistemos peržiūra: įvertinimas ir uždaviniai“ (P8_TA(2015)0238).

subalansuotas arba perteklinis, o žemutinė struktūrinio deficito riba – 0,5 % BVP; jeigu valstybių narių skolos lygis gerokai žemesnis nei 60 % BVP ir jeigu rizika viešųjų finansų ilgalaikiam tvarumui maža, joms gali būti taikoma 1,0 % BVP riba. Ta subalansuoto biudžeto taisyklė turi būti papildyta koregavimo mechanizmu, kuris automatiškai taikomas didelio nukrypimo atveju. 3 straipsnio 2 dalimi susitariančiosios šalys įpareigojamos tas taisykles įtraukti į savo nacionalinę teisinę sistemą. Kitos SSKV nuostatos jau buvo įtrauktos į ES teisę (visų pirma priėmus euro zonai skirtą dviejų dokumentų rinkinį) arba tam reikėtų keisti Sutartį, arba jų negalima įtraukti dėl kitų įvairių priežasčių (pvz., kai kurios iš jų atkartoja esamą ES teisę). Taigi esminės nuostatos, kurias siūloma įtraukti į Sąjungos teisinę sistemą, sutelktos SSKV 3 straipsnyje.

Esminių SSKV nuostatų įtraukimo į ES fiskalinę sistemą priežastys įvairios. Tai leistų supaprastinti teisinę sistemą ir veiksmingiau bei sistemingiau stebėti fiskalinių taisyklių įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą ES ir nacionaliniu lygmenimis pagal bendrą ES ekonomikos valdymo sistemą, palyginti su dabartine tarpvyriausybine struktūra. Taip pat sumažėja galima dubliavimo ir vieni kitiems prieštaraujančių veiksmų rizika, būdinga tuo atveju, kai tarpvyriausybinių susitarimų taikomi kartu su Sąjungos teisėje numatytais mechanizmais. Pagal ES teisę reglamentuojama konsoliduota sistema taip pat palengvintų nuoseklią ir koordinuotą ES ir nacionalinių taisyklių raidą vykdant platesnį EPS stiprinimo procesą. Visų pirma, kaip teigiama penkių pirmininkų pranešime dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo⁶, į Sąjungos teisinę sistemą įtraukus visas per krizę sukurtas tarpvyriausybines priemones visoje Sąjungoje būtų užtikrinta didesnė demokratinė atskaitomybė ir teisėtumas.

Siūloma direktyva pagrįsta išvada, kad pasirinkus vien tik „iš viršaus į apačią“ metodą veiksmingai ES fiskalinės sistemos įgyvendinti nebus įmanoma. Atsižvelgiant į ypatingą decentralizuotą fiskalinės politikos formavimo ES pobūdį ir apskritai poreikį užtikrinti valstybių atsakomybę už fiskalines taisykles, svarbu, kad EPS biudžeto koordinavimo sistemos tikslai taip pat atsispindėtų valstybių narių fiskalinėse sistemose. Nors Tarybos direktyvoje (ES) Nr. 2011/85⁷ jau nustatytos būtiniausios nacionalinių fiskalinių sistemų ypatybės, SSKV susitariančiosios šalys sustiprino atsakingos fiskalinės politikos pagrindą tarpusavyje nustatydamos pareigą įtvirtinti subalansuoto biudžeto taisyklę „*priimant [nacionalines] privalomas ir nuolatinio pobūdžio nuostatas, pirmenybę teikiant konstitucinėms, arba kitais būdais užtikrinant, kad tų taisyklių būtų visapusiškai laikomasi atliekant nacionalines biudžetines procedūras*“.

Panašiai šiuo pasiūlymu nustatoma pareiga valstybėms narėms įdiegti privalomų ir nuolatinių skaitinių fiskalinių taisyklių sistemą, kuri ne tik atitiktų Sąjungos sistemoje nustatytas fiskalines taisykles, bet ir galėtų būti pritaikyta atitinkamos valstybės narės specifikai. Ta sistema turėtų sustiprinti jų gebėjimą atsakingai vykdyti fiskalinę politiką ir skatinti laikytis iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) kylančių biudžeto tikslų. Ja turėtų būti užtikrinta, kad valdžios sektoriaus skola priartėtų prie apdairaus lygio (t. y. Protokole Nr. 12 dėl paviršinio deficito procedūros nurodytos pamatinės vertės), visų pirma įtvirtinus struktūrinio balanso vidutinio laikotarpio tikslą, kuris būtų privalomas nacionalinėms biudžeto valdymo institucijoms priimant metinius sprendimus. Tas atitiktis tikslui metodas atspindi bendrą nacionalinių biudžeto taisyklių bei mechanizmų ir ES fiskalinės sistemos siekį užtikrinti viešųjų finansų tvarumą. Orientavimo į vidutinį laikotarpį tikslas – suteikti tvirtesnę

⁶ „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Jeano-Claude'o Junckerio pranešimas, parengtas glaudžiai bendradarbiaujant su Donaldu Tusku, Jeroenu Dijsselbloemu, Mario Draghi'u ir Martinu Schulzu, 2015 m. birželio 22 d.

⁷ 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41). Tarybos direktyva (ES) Nr. 2011/85 yra šešių dokumentų rinkinio dalis.

patikimos biudžeto politikos pagrindą, nes daugumos fiskalinių priemonių poveikis biudžetui trunka gerokai ilgiau nei metinį biudžeto ciklą. Be to, vertinant vidutinio laikotarpio fiskalinę perspektyvą reikėtų tinkamai atsižvelgti į pagrindinių struktūrinių reformų, turinčių patikrinamą teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, įgyvendinimą.

Jeigu biudžeto sudarymas bus orientuotas į vidutinį laikotarpį, į fiskalinio planavimo procesą būtina įtraukti vidutinio laikotarpio išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, planą, kuris atitiktų vidutinio laikotarpio tikslą arba koregavimo planą jo siekiant. Tas planas turėtų būti nustatytas visam teisės aktų leidėjo kadencijos laikotarpiui, kaip nustatyta pagal nacionalinę konstitucinę tvarką, kai tik naujoji vyriausybė pradeda dirbti, siekiant sustiprinti nacionalinės atsakomybės už fiskalinę politiką pojūtį ir atsižvelgti į valstybių narių specifiką. Labai svarbu, kad to plano būtų laikomasi sudarant metinius biudžetus per visą jo apimamą laikotarpį.

Vidutinio laikotarpio tikslo ir susijusio veiklos tikslo patikimumui užtikrinti reikia veiksmingų taisomųjų priemonių tuo atveju, kai tų tikslų nesilaikoma. Nors tiesa, kad dėl išskirtinių aplinkybių gali būti leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant, pastebėti dideli nukrypimai turi būti ištaisyti automatiškai taikant iš anksto nustatytą koregavimo mechanizmą, visų pirma kompensuojant nukrypimus nuo vidutinio laikotarpio išlaidų plano.

Ilgalaikiai patikimai biudžeto politikai pavojų kelia deficito didėjimo tendencijos ir apskritai valstybėse narėse vykdoma procikliška politika. Toms problemoms spręsti imtasi papildomų priemonių: priimtos fiskalinės taisyklės ir įsteigtos nepriklausomos fiskalinės institucijos. Įrodyta, kad fiskalinės taisyklės, kurias papildė nepriklausomos stebėjimo struktūros, siejamos su didesniu skaidrumu, geresniais fiskaliniais rezultatais ir mažesnėmis valstybės skolos finansavimo išlaidomis. Dėl tos priežasties siūlomoje direktyvoje numatytas nepriklausomų fiskalinių institucijų dalyvavimas stebint, kaip laikomasi skaitinių fiskalinių taisyklių sistemos, įskaitant biudžeto orientavimo į vidutinį laikotarpį adekvatumo vertinimą, ir stebint, kaip pradedamas taikyti ir taikomas koregavimo mechanizmas. Kai nepriklausomos fiskalinės institucijos nustato didelius nukrypimus nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant, jos turėtų paraginti nacionalines biudžeto valdymo institucijas skubiai pradėti taikyti koregavimo mechanizmą ir turėtų įvertinti planuojamas taisomąsias priemones ir jų įgyvendinimą. Nepriklausomų fiskalinių institucijų vieši vertinimai, kuriuos šios institucijos parengs vykdydamos joms pavestas užduotis, taip pat valstybių narių biudžeto valdymo institucijoms nustatyta pareiga laikytis nepriklausomų fiskalinių institucijų rekomendacijų arba paaiškinti, kodėl jų nesilaiko, padidintų nesilaikymo poveikį reputacijai ir kartu orientavimo į vidutinį laikotarpį patikimumą ir galimybes užtikrinti jo vykdymą. Priėmus šešių dokumentų rinkinį, dviejų dokumentų rinkinį ir SSKV⁸, nepriklausomos fiskalinės institucijos buvo įsteigtos beveik visose valstybėse narėse, todėl nėra tikėtina, kad pagal siūlomą direktyvą reikės steigti naujas struktūras, tačiau gali būti tikslinga pakeisti dabartinius esamų nepriklausomų fiskalinių institucijų įgaliojimus, pagerinti prieigą prie informacijos ir tam tikru mastu padidinti išteklius.

Išsamiais siūlomos direktyvos nuostatomis nustatyti konkretūs koregavimo mechanizmo aspektai ir būtinos ypatybės, susijusios su nepriklausomų fiskalinių institucijų struktūra ir jų konkrečiomis užduotimis pagal šį pasiūlymą. Tie elementai apima pagrindines „Bendrųjų

⁸ Pagal SSKV Komisija raginama susitariančiosioms šalims, kurioms fiskalinis susitarimas yra privalomas, pranešti apie kiekvienos iš jų pagal SSKV 3 straipsnio 2 dalį priimtas priemones; tuo tikslu 2017 m. vasario 22 d. Komisija priėmė komunikatą ir ataskaitą, kurioje įvertinama atitinkamų nacionalinių priemonių atitiktis (C(2017) 1201 *final*). Joje pateikiama išsami informacija apie nepriklausomas fiskalines institucijas SSKV susitariančiose šalyse.

nacionalinių fiskalinio koregavimo mechanizmų principų“⁹, kuriuos valstybės narės taikė priimdamos priemones pagal SSKV 3 straipsnio 2 dalį, ypatybes.

Siūloma direktyva neturi poveikio pagal SSKV 7 straipsnį susitariančiųjų šalių, kurių valiuta yra euro, priiimtiems įsipareigojimams koordinuoti nuomones prieš balsavimą Taryboje dėl Komisijos pasiūlymų ir rekomendacijų, pateiktų pagal perviršinio deficito procedūrą. Joje taip pat išlaikoma SSKV 13 straipsnyje numatyta diskusijų tarpparlamentiniuose posėdžiuose, kuriuos rengia Europos Parlamentas ir susitariančiųjų šalių nacionaliniai parlamentai, praktika. Tokios diskusijos padeda didinti demokratinę atskaitomybę Sąjungos ekonomikos valdymo procese.

- Suderinamumas su ES galiojančiomis politikos nuostatomis

Pagrindinė ES ir euro zonos fiskalinės politikos koordinavimo ir priežiūros priemonė yra SAP, kuriuo įgyvendinamos Sutarties nuostatos dėl biudžetinės drausmės. Fiskalinis susitarimas daugeliu aspektų atitinka SAP prevencinę dalį. Struktūriniu požiūriu subalansuoto biudžeto taisyklė labai dideliu mastu atitinka vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą, nustatytą 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹⁰ 2a straipsnyje.

Siūloma direktyva nustatoma skaitinių fiskalinių taisyklių sistema ir papildomos sąlygos, kurios yra ne tik suderinamos su SAP, bet ir konkrečiai skirtos jam papildyti. Ta sistema valstybės narės turėtų būti veiksmingai skatinamos laikytis iš SESV kylančių įpareigojimų biudžeto politikos srityje; tai, be kita ko, reiškia, kad vidutinio laikotarpio tikslas, kuriam numatytas pagrindinis vaidmuo atliekant nacionalines biudžetines procedūras siekiant užtikrinti tvarų skolos lygį, turi atitikti vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą, nustatytą pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 2a straipsnį. Siekiant atsižvelgti į deramą lankstumą, įtvirtintą SAP taisyklėse, ir laikantis jo procedūrinių reikalavimų šiame pasiūlyme numatytos konkrečios nuostatos, pagal kurias leidžiama atsižvelgti į valstybių narių struktūrinių reformų, turinčių teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, įgyvendinimą.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI

SSKV 16 straipsnyje ir jį papildančioje konstatuojamojoje dalyje susitariančiosios šalys išreiškė tvirtą ir nedviprasmišką norą kuo skubiau įtraukti esmines tos sutarties nuostatas į Sąjungos teisinę sistemą.

Reaguodama į tą 25 valstybių narių, kurios yra susitariančiosios šalys, įsipareigojimą Komisija pateikė šį pasiūlymą. Pirmiausia, atsižvelgdama į tą įsipareigojimą, Komisija apie ketinimą imtis iniciatyvos ir veiksmų paskelbė diskusijoms skirtame dokumente dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities, kuriame priminė susitariančiųjų šalių susitarimą įtraukti esmines SSKV nuostatas į Sąjungos teisę. Pranešime apie Sąjungos padėtį 2017 m. ir prie jo pridėtame ketinimų rašte Pirmininkas J.-C. Junckeris paskelbė apie pasiūlymą dėl įtraukimo, kuris yra 2017 m. gruodžio 6 d. dokumentų dėl EPS stiprinimo rinkinio dalis.

Siūloma direktyva parengta remiantis išsamiomis Komisijos žiniomis apie fiskalinio susitarimo struktūrą (įskaitant, visų pirma, jo sąsajas su Sąjungos fiskaline sistema) ir apie tai, kaip atitinkamos valstybės narės jį įtraukė į savo nacionalines teises sistemas. Siekdama parengti 2017 m. vasario mėn. ataskaitą, kurioje įvertinama susitariančiųjų šalių, kurioms

⁹ Taip pat žr. Komisijos komunikatą „Bendrieji nacionalinių fiskalinio koregavimo mechanizmų principai“ (COM(2012) 342 *final*).

¹⁰ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1).

fiskalinis susitarimas yra privalomas, priimtų nacionalinių nuostatų atitiktis, Komisija surengė išsamias konsultacijas su tomis valstybėmis narėmis. Tie dvišaliai mainai suteikė Komisijai galimybę išsamiai ir tiksliai suprasti, kaip jų nustatytomis teisinėmis ir institucinėmis priemonėmis įgyvendinamos SSKV 3 straipsnyje nustatytos taisyklės.

Valstybių narių ECOFIN taryboje ir jos parengiamuosiuose komitetuose surengtose diskusijose dėl fiskalinio susitarimo, visų pirma dėl nacionalinių perkėlimo nuostatų atitikties, taip pat aptartas fiskalinio susitarimo įtraukimo į Sąjungos teisę klausimas ir primintas poreikis iki 2018 m. sausio 1 d. imtis veiksmų tuo klausimu.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- **Teisinis pagrindas**

Siūlomos direktyvos teisinis pagrindas yra SESV 126 straipsnio 14 dalies antra pastraipa. Didinant fiskalinę atsakomybę ir biudžeto orientavimą į vidutinį laikotarpį valstybėse narėse siekiama papildyti ir sustiprinti esamą politikos sistemą siekiant išvengti perviršinio deficito, kaip nustatyta SESV 126 straipsnyje. Siūloma direktyva esminės ir procedūrinės SAP nustatytos taisyklės nekeičiamos, tačiau ją priėmus padidės tų nuostatų veiksmingumas. Pasiūlymas taikomas visoms euro zonos valstybėms narėms ir apima sutikimo dalyvauti nuostatas, skirtas euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms.

- **Subsidiarumas ir proporcingumas**

Pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytus subsidiarumo ir proporcingumo principus. Pasiūlymo tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir jo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Siūloma direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria nustatomos fiskalinės atsakomybės ir biudžeto orientavimo į vidutinį laikotarpį didinimo valstybėse narėse nuostatos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 126 straipsnio 14 dalies antrą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos Centrinio Banko nuomonę,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) reikalaujama, kad valstybės narės savo ekonominę politiką laikytų bendro intereso reikalu, kad jų biudžeto politika būtų grindžiama poreikiu užtikrinti patikimus valstybės finansus, o jų ekonominė politika nekeltų pavojaus tinkamam ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui;
- (2) Stabilumo ir augimo paktas (SAP) apima daugiašalės priežiūros sistemą ir ekonominės politikos priežiūrą bei koordinavimą, nustatytą Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97¹¹, ir procedūrą paviršiniam valdžios sektoriaus deficitui išvengti, nustatytą SESV 126 straipsnyje ir konkrečiau išdėstytą Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97¹². SAP dar labiau sugriežtintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1175/2011¹³ ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1177/2011¹⁴. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1173/2011¹⁵ papildomai nustatyta veiksmingų, prevencinių ir laipsniškų vykdymo užtikrinimo mechanizmų, kurių forma – sankcijų skyrimas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, sistema;

¹¹ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1).

¹² 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl paviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

¹³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1175/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 12).

¹⁴ 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1177/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl paviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 33).

¹⁵ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 1).

- (3) siekiant paskatinti valstybes nares laikytis SESV nustatytų įpareigojimų biudžeto politikos srityje, Tarybos direktyvoje 2011/85/ES¹⁶ buvo nustatytos išsamios taisyklės, susijusios su valstybių narių biudžeto sistemų ypatumais;
- (4) atsižvelgiant į didesnę valstybių narių, kurių valiuta yra euro, tarpusavio priklausomybę, o kartu ir didesnę šalutinio poveikio viena kitos biudžeto politikai tikimybę, taip pat siekiant toliau stiprinti jų ekonominę integraciją, konvergenciją ir koordinavimą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 472/2013¹⁷ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 473/2013¹⁸ nustatyta tam tikrų biudžeto koordinavimo ir priežiūros patobulinimų;
- (5) siekdamas sustiprinti biudžetinės drausmės per visą ekonominį ciklą pamatus, 2012 m. kovo 2 d. 25 valstybės narės pasirašė ir ratifikavo tarpvyriausybines Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje (SSKV). SSKV III antraštinė dalis, t. y. fiskalinis susitarimas, yra privaloma valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, ir savanorišku pagrindu taikoma Bulgarijai, Danijai ir Rumunijai (toliau – susitariančiosios šalys), ja nustatytas įpareigojimas tų susitariančiųjų šalių nacionalinėje teisinėje sistemoje įtvirtinti struktūriniu požiūriu subalansuoto biudžeto taisyklę su koregavimo mechanizmu, taikomu automatiškai didelio nukrypimo atveju, kurios laikymąsi stebi nepriklausomos institucijos. Susitariančiosios šalys išreiškė norą tą tarpvyriausybines priemones naudoti kaip laikiną sprendimą. Tas noras atspindėtas SSKV 16 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad ne vėliau kaip per penkerius metus nuo šios sutarties įsigaliojimo dienos turi būti imtasi būtinų priemonių, kad jos esminės nuostatos būtų įtrauktos į Sąjungos teisinę sistemą. Todėl į Sąjungos teisinę sistemą būtina įtraukti atitinkamas nuostatas, kad esminės SSKV nuostatos įsigaliotų;
- (6) siekiant išlaikyti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, taip pat užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui, kaip reikalaujama SESV, ir kartu pagerinti visos euro zonos atsparumą, valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionalinėje teisėje turėtų būti nustatytos konkrečios nuostatos, kuriomis didinama jų fiskalinė atsakomybė ir biudžeto orientavimas į vidutinį laikotarpį ir kuriomis siekiama daugiau nei Direktyvos 2011/85/ES nuostatomis;
- (7) dėl ekonomikos ir finansų krizės daugelyje valstybių narių susidarė didelė valdžios sektoriaus skola, todėl siekiant užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola priartėtų prie apdairaus lygio, labai svarbu nustatyti kiekvienai valstybei narei konkrečiai skirtą skaitinių fiskalinių taisyklių sistemą, kurios tikslas – sustiprinti jų gebėjimą atsakingai vykdyti fiskalinę politiką ir kartu veiksmingai skatinti laikytis iš SESV kylančių biudžeto įpareigojimų. Tokia sistema turėtų veikti nustačius struktūrinio balanso vidutinio laikotarpio tikslą, kuris būtų privalomas nacionalinėms biudžeto valdymo institucijoms ir jų metiniams sprendimams. Vidutinio laikotarpio biudžeto būklės tikslai leidžia atsižvelgti į skirtingus valstybių narių skolos ir BVP santykius ir riziką tvarumui ir užtikrinti, kad skola artėtų prie pamatinės vertės, nustatytos prie Europos Sąjungos sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros 1 straipsnyje;

¹⁶ 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41).

¹⁷ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

¹⁸ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, 2013 5 27, p. 11).

- (8) kad valstybės narės pasiektų vidutinio laikotarpio tikslą struktūriniu požiūriu ir jo laikytųsi, jos turi nustatyti nuoseklų koregavimo planą, pagrįstą biudžeto valdymo institucijų kontroliuojamais kintamaisiais. Nacionalinis fiskalinis planavimas, pagrįstas valdžios sektoriaus išlaidų planu, pakoreguotu atsižvelgiant į diskrecinių pajamų priemonių poveikį, skatina veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę stebint fiskalinius pokyčius. Kad vidutiniu laikotarpiu planai būtų glaudžiai susieti su bendrais fiskaliniais rezultatais ir būtų sustiprintas nacionalinės atsakomybės už fiskalinę politiką pojūtis, vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, augimo planas turėtų būti nustatytas visam teisės aktų leidėjo kadencijos laikotarpiui, kaip nustatyta pagal kiekvienos valstybės narės konstitucinę tvarką. Tas planas turėtų būti nustatytas iš karto, kai tik naujoji vyriausybė pradeda dirbti, o metiniuose biudžetuose jo turėtų būti laikomasi, kad būtų užtikrinta tvirta konvergencija siekiant vidutinio laikotarpio tikslo;
- (9) pagrindinių struktūrinių reformų, kuriomis skatinamas ilgalaikis tvarumas, įgyvendinimas dėl ateityje numatomo teigiamo poveikio galėtų būti pagrindas keisti koregavimo planą siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, jeigu tos reformos turi patikrinamą teigiamą poveikį biudžetui, kuris patvirtinamas pagal SAP procedūrinius reikalavimus atlikus vertinimą. Kad būtų lengviau stabilizuoti ekonomiką, dėl išskirtinių aplinkybių, t. y. didelio ekonomikos nuosmukio euro zonoje arba visoje Sąjungoje arba neįprastų įvykių, kurių atitinkama valstybė narė negali kontroliuoti ir kurie daro didelį poveikį biudžetui, turėtų būti leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant, jeigu toks nukrypimas nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu;
- (10) dideli nukrypimai nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant, jei problema tinkamai nesprendžiama, kenkia biudžeto planų patikimumui ir kelia riziką valdžios sektoriaus skolos raidai. Siekiant padidinti valstybių narių išsipareigojimo laikytis vidutinio laikotarpio tikslo patikimumą, pastebėto didelio nukrypimo atveju reikėtų automatiškai pradėti taikyti koregavimo mechanizmą. Patikimas koregavimo mechanizmas turėtų apimti priemones, kurios turi būti įgyvendintos siekiant ištaisyti nukrypimą per apibrėžtą laikotarpį, atsižvelgiant į nukrypimo pobūdį ir dydį. Visų pirma taikant koregavimo mechanizmą turėtų būti kompensuojami nukrypimai nuo vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, augimo plano;
- (11) už viešųjų finansų stebėjimą valstybėse narėse atsakingos nepriklausomos įstaigos yra esminė veiksmingų fiskalinių sistemų sudedamoji dalis. Kad būtų paskatinta fiskalinė drausmė ir padidintas fiskalinės politikos patikimumas, tokios įstaigos turėtų atlikti nepriklausomus skaitinių fiskalinių taisyklių sistemos vertinimus, įskaitant visų pirma biudžeto orientavimo į vidutinį laikotarpį vertinimą, ir turėtų stebėti, kaip laikomasi tos sistemos ir kaip pradedami taikyti ir valdomi susiję koregavimo mechanizmai;
- (12) siekiant užtikrinti didesnę nacionalinę fiskalinę atsakomybę ir privalomą fiskalinės politikos orientavimą į daugiamečius tikslus, fiskalinės institucijos turi būti nepriklausomos ir turėti nuosavų išteklių, kad galėtų aktyviai stebėti fiskalinius pokyčius bei teikti rekomendacijas per visą vidutinio laikotarpio biudžeto ciklą, visų pirma tais atvejais, kai nustatomas didelis nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant. Kad padidintų vidutinio laikotarpio tikslo, valdžios sektoriaus išlaidų plano, kuriuo tas tikslas grindžiamas, ir susijusio didelių nukrypimų atveju taikomo koregavimo mechanizmo patikimumą ir galimybes užkrinti jų vykdymą, valstybių narių biudžeto valdymo institucijos turėtų laikytis rekomendacijų, kurias atlikusios vertinimą pateikia nepriklausomos įstaigos, arba viešai pagrįsti sprendimą jų

nesilaikyti. Šiuo atžvilgiu to principo įtvirtinimas nacionalinėje teisinėje sistemoje gali turėti lemiamos reikšmės;

- (13) kad bendras nacionalinių biudžeto taisyklių bei mechanizmų ir Sąjungos fiskalinės sistemos tikslas, t. y. priartinti valdžios sektoriaus skolą prie apdairaus lygio, būtų pasiektas veiksmingiau, valstybės narės šioje direktyvoje numatytas taisykles turėtų įgyvendinti priimdamos privalomas ir nuolatinio pobūdžio nuostatas, kurios būtų konstitucinės arba kuriomis kitais būdais būtų užtikrinta, kad tų taisyklių būtų visapusiškai laikomasi atliekant nacionalines biudžetines procedūras;
- (14) 2012 m. spalio 19 d. Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad procesas siekiant stipresnės ekonominės ir pinigų sąjungos turėtų būti grindžiamas Sąjungos institucine ir teisine sistema ir turėtų būti atviras ir skaidrus valstybėms narėms, kurių valiuta nėra euro. Nacionalinės priemonės fiskalinei atsakomybei didinti tose valstybėse narėse sudarytų geresnes sąlygas joms įsivesti eurą, todėl šia direktyva nustatomi mechanizmai turėtų būti prieinami visoms norinčioms dalyvauti valstybėms narėms. Dėl to reikėtų numatyti galimybę šią direktyvą taikyti valstybėms narėms, kurių valiuta nėra euro, jeigu tos valstybės narės taip nuspręstų;
- (15) reikėtų pažymėti, kad SSKV 7 straipsnyje nustatyta, jog susitariančiosios šalys, kurių valiuta yra euro, įsipareigoja remti Komisijos pateiktus pasiūlymus ar rekomendacijas, kuriuose ji teigia, kad valstybė narė, kurios valiuta yra euro, nesilaiko deficito kriterijaus pagal paviršinio deficito procedūrą, nebent tos šalys kvalifikuota balsų dauguma, apskaičiuota analogiškai pagal atitinkamas Sutarčių, kuriomis grindžiama Sąjunga, nuostatas, neatsižvelgdamos į svarstomos susitariančiosios šalies poziciją, atmeta tą siūlomą sprendimą ar rekomendaciją;
- (16) dabartinė pareiga įtraukti esmines SSKV nuostatas į Sąjungos teisinę sistemą neapima pagal SESV nuostatas nustatytos tvarkos dėl sprendimų priėmimo pakeitimo, todėl ši direktyva neturėtų paveikti tarpusavio įsipareigojimų, kuriuos susitariančiosios šalys prisiėmė pagal SSKV 7 straipsnį;
- (17) SSKV 13 straipsnyje nustatyta, kad biudžeto politikos ir kiti klausimai, kuriems taikoma ta sutartis, bus aptarti tarpparlamentiniuose susitikimuose, kuriuos rengia Europos Parlamentas ir susitariančiųjų šalių nacionaliniai parlamentai pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje II antraštinę dalį. Ši direktyva turėtų būti taikoma nedarant įtakos tai praktikai, nes toks dialogas padeda didinti demokratinę atskaitomybę Sąjungos ekonomikos valdymo procese;
- (18) šia direktyva turėtų būti padidintas SAP veiksmingumas, nes jis bus platesniu mastu įtvirtintas valstybių narių teisinėse sistemose, ir kartu sumažinta galima dubliavimo ir vieni kitiems prieštaraujančių veiksmų rizika, būdinga tuo atveju, kai tarpvyriausybinių susitarimų taikomi kartu su Sąjungos teisėje numatytais mechanizmais. Ši direktyva neturėtų daryti įtakos esminėms ir procedūrinėms SAP nustatytoms taisyklėms;
- (19) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų¹⁹ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

¹⁹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- (20) kadangi siūlomo veiksmo tikslo, t. y. padidinti fiskalinę atsakomybę nustatant labiau įpareigojantį reikalavimą biudžetą orientuoti į vidutinį laikotarpį nacionaliniu lygmeniu, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomos fiskalinės atsakomybės ir biudžeto orientavimo į vidutinį laikotarpį didinimo valstybėse narėse nuostatos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi įpareigojimų vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito.
2. Ši direktyva taikoma valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, ir kitoms valstybėms narėms pagal 4 straipsnį.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų „bendrasis šalies“ („valdžios sektoriaus“), „biudžeto deficitas“ ir „skola“ apibrėžtys nustatytos prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros 2 straipsnyje.

Kitų vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) išskirtinės aplinkybės – neįprastas įvykis, kurio atitinkama valstybė narė negali kontroliuoti ir kuris daro didelį poveikį valdžios sektoriaus finansinei būklei, arba didelis euro zonos ar visos Sąjungos ekonomikos nuosmukis;
- b) nepriklausomos įstaigos – struktūriniu požiūriu nepriklausomos įstaigos arba įstaigos, kurioms suteikta funkcinė autonomija valstybės narės biudžeto valdymo institucijų atžvilgiu ir kurių veikla pagrįsta nacionalinės teisės nuostatomis, užtikrinančiomis aukštą funkcinės autonomijos ir atskaitomybės lygį;
- c) struktūrinis balansas – pagal ciklą pakoreguotas valdžios sektoriaus balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones.

3 straipsnis

Fiskalinė atsakomybė ir biudžeto orientavimas į vidutinį laikotarpį

1. Kiekviena valstybė narė nusistato specifinių privalomų ir nuolatinių skaitinių fiskalinių taisyklių sistemą, kuria stiprinamas jos gebėjimas atsakingai vykdyti fiskalinę politiką ir visas valdžios sektorius daugiamečiu laikotarpiu veiksmingai skatinamas laikytis iš SESV kylančių jos atitinkamų įpareigojimų biudžeto politikos srityje. Ta sistema visų pirma apima šias taisykles:
 - (a) nustatomas struktūrinio balanso vidutinio laikotarpio tikslas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skolos ir bendrojo vidaus produkto rinkos kainomis santykis neviršytų pamatinės vertės, nustatytos Protokolo Nr. 12 dėl

perviršinio deficito procedūros 1 straipsnyje, arba tinkamu tempu prie jos artėtų;

- (b) į fiskalinio planavimo procesą įtraukiamas vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, augimo planas, kuris atitinka vidutinio laikotarpio tikslą arba konvergencijos jo siekiant laikotarpį. Tas planas nustatomas, kai tik valstybės narės naujoji vyriausybė pradeda dirbti, visam teisės aktų leidėjo kadencijos laikotarpiui, kaip nustatyta pagal tos valstybės narės konstitucinę tvarką, ir tuo laikotarpiu metiniai biudžetai turi jį atitikti.

2. 1 dalyje nurodyta sistema apima šias sąlygas:

- (a) metiniai biudžetai užtikrina atitikti vidutinio laikotarpio tikslui, nurodytam 1 dalies a punkte, arba konvergenciją jo siekiant, visų pirma užtikrinant, kad būtų laikomasi tos dalies b punkte nurodyto valdžios sektoriaus išlaidų plano. Apibrėždamos koregavimo planą siekiant vidutinio laikotarpio tikslo ir laikydamosi Sąjungos sistemos procedūrinių reikalavimų, valstybės narės gali atsižvelgti į įgyvendinamas pagrindines struktūrines reformas, turinčias tiesioginį ilgalaikį teigiamą poveikį biudžetui, įskaitant didinančias potencialų tvarų augimą, ir todėl turinčias patikrinamos įtakos ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui;
- (b) pastebėto didelio nukrypimo nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant atveju automatiškai pradedamas taikyti koregavimo mechanizmas. Tas mechanizmas apima įpareigojimą įgyvendinti priemones, skirtas nukrypimui ištaisyti per apibrėžtą laikotarpį, atsižvelgiant į nukrypimo pobūdį ir dydį, visų pirma kompensuojant nukrypimus nuo valdžios sektoriaus išlaidų plano, nurodyto 1 dalies b punkte.

3. Valstybės narės užtikrina, kad laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant, atitinkamai pakoregavus 1 dalies b punkte nurodytą valdžios sektoriaus išlaidų planą, būtų leidžiama tik esant išskirtinėms aplinkybėms, jeigu toks nukrypimas nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Laikinas nukrypimas, atsiradęs dėl išskirtinių aplinkybių, nelaikomas dideliu 2 dalies b punkto tikslais ir dėl jo nepradedamas taikyti tos dalies b punkte nurodytas koregavimo mechanizmas.

4. Valstybės narės paskiria nepriklausomas įstaigas, kurios stebi, kaip laikomasi 1 ir 2 dalių nuostatų. Tos nepriklausomos įstaigos pateikia viešus vertinimus, kuriais siekiama nustatyti:

- (a) 1 dalies a punkte nurodyto vidutinio laikotarpio tikslo ir 1 dalies b punkte nurodyto valdžios sektoriaus išlaidų plano adekvatumą. Atliekant tą vertinimą visų pirma atsižvelgiama į pagrindinės makroekonominės prognozės patikimumą, planuojamų valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų detalizavimo laipsnį ir galimą pagrindinių struktūrinių reformų tiesioginį ilgalaikį teigiamą poveikį biudžetui;
- (b) atitikti vidutinio laikotarpio tikslui ir valdžios sektoriaus išlaidų planui, įskaitant tai, ar egzistuoja didelė rizika labai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano jo siekiant;
- (c) ar susiklostė arba išnyko bet kokios 3 dalyje nurodytos išskirtinės aplinkybės.

5. Valstybės narės užtikrina, kad 2 dalies b punkte nurodyto didelio pastebėto nukrypimo atveju nepriklausomos įstaigos paragintų biudžeto valdymo institucijas pradėti taikyti koregavimo mechanizmą. Pradėjus taikyti koregavimo mechanizmą, nepriklausomos įstaigos pateikia viešus vertinimus, kuriais siekiama nustatyti:
 - (a) planuojamų priemonių suderinamumą su nustatytu koregavimo mechanizmu, visų pirma atsižvelgiant į tai, ar pakankamai kompensuojami nukrypimai nuo valdžios sektoriaus išlaidų plano, nustatyto pagal 1 dalies b punktą;
 - (b) koregavimo pažangą per apibrėžtą laikotarpį;
 - (c) ar susiklostė arba išnyko bet kokios išskirtinės aplinkybės, kurioms esant galima leisti laikinai nukrypti nuo koregavimo plano.
6. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamos valstybės narės biudžeto valdymo institucijos laikytųsi nepriklausomų įstaigų rekomendacijų, kurias tos įstaigos pateikia atlikusios pagal 4 ir 5 dalis reikalaujamus vertinimus, arba viešai pagrįstų sprendimą tų rekomendacijų nesilaikyti.
7. Valstybės narės užtikrina, kad 4 dalyje nurodytos nepriklausomos įstaigos:
 - (a) būtų įsteigtos pagal teisės aktais nustatytą tvarką, įtvirtintą nacionaliniuose įstatymuose ar kituose privalomuose teisės aktuose;
 - (b) nesivadovautų atitinkamos valstybės narės biudžeto valdymo institucijos ar kitos viešosios ar privačios įstaigos nurodymais;
 - (c) turėtų galimybę viešai ir laiku komunikuoti;
 - (d) būtų sudarytos iš narių, kurie būtų siūlomi ir skiriami remiantis jų patirtimi ir kompetencija viešųjų finansų, makroekonomikos ir biudžeto valdymo srityse ir taikant skaidrias procedūras;
 - (e) savo įgaliojimams veiksmingai vykdyti turėtų pakankamų ir pastovių nuosavų išteklių;
 - (f) pavestoms užduotims vykdyti laiku gautų plačią prieigą prie informacijos.

4 straipsnis

Valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, dalyvavimas

1. Ši direktyva yra privaloma bet kuriai valstybei narei, kurios valiuta nėra euro, jeigu ji praneša Komisijai apie tuo tikslu priimtą sprendimą. Tame pranešime nurodoma data, nuo kurios, kaip prašo atitinkama valstybė narė, jai ši direktyva būtų privaloma.
2. 1 dalyje nurodytą pranešimą Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jis įsigalioja ankstesnę iš šių datų: atitinkamos valstybės narės nurodytą datą arba euro kaip bendros valiutos įvedimo toje valstybėje narėje datą.

5 straipsnis

Ataskaitos

Iki 2024 m. birželio 30 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą, parengtą remiantis iš valstybių narių gauta atitinkama informacija.

6 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.
2. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

7 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

8 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartį skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas